

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

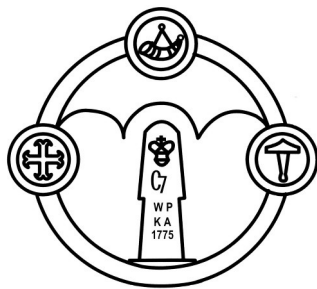
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Barfredshøjlejren 1914-18.

Danske og engelske officerer 1918

Thorslunde-Ishøj
Lokalhistoriske Forening

FORMANDEN HAR ORDET

Så er efteråret kommet, selv om varmen ikke rigtig har forstået det endnu. Men det er alligevel sådan, at denne tid indikerer et skift mellem alle sommerens arrangementer og de mere vinterlige af slagsen.

Vi har virkelig haft en god sommer i foreningen; masser af nye arrangementer for børn og barnlige sjæle, de gamle traditionelle og flere i fællesskab med andre aktører, rigtig mange muligheder for at fortælle gode historier.

- Så hvorfor ikke også en her.

For mange år siden boede på en gård her på egnen en bonde der hed Peder Andersen, og i en høj på hans mark boede nogle troldfolk.

En fin sensommer dag blev der holdt stort bryllup for troldefamiliens ældste datter, det var en stor fest med mange gæster. Ud på natten løb de tør for øl og trolden gik derfor til bonden, som for nyligt havde brygget. Han bankede på bondens dør, og da den blev åbnet spurgte han "kan du ikke hjælpe mig, vi har bryllup og er desværre løbet tør for øl, må jeg ikke låne en tønde øl? Du skal nok få den tilbage, når vi har brygget" - "Hvem er du og hvor bor du" spurgte bonden. "Jeg er manden oppe i højen" sagde trolden - ja, ja sagde bonden "gå selv ned i kælderen og tag en tønde med dig". Trolden fik øllet og skyndte sig hjem til festen.

Nogle nætter efter kom trolden igen til gården og bankede på. Bonden vågnede og råbte "hvem er det der banker?" - "Det er mig", sagde trolden, "jeg kommer med øllet, som jeg lånte. Jeg har sat det ned i kælderen, og du skal have så mange tak for lånt. Hvis du lader være med at se ned i tøndens, kan du tappe så meget du vil uden at den nogensinde løber tom."

Det gik godt i lang tid, de tappede og tappede, og der var altid øl nok, og der var ingen som så ned i tøndens. Men en dag fik de en ny ung pige på gården, hun kunne ikke begribe hvordan det kunne være, at der aldrig blev brygget øl på gården og alligevel havde de altid øl nok. En dag kunne hun ikke holde nysgerrigheden tilbage længere, hun linede på låget for at se om den dog ikke snart var tom. Hun blev så forfærdet, at hendes skrig som kunne høres over hele gården, for tøndens var helt fyldt med firben som straks kravlede over kanten da hun lettede låget.

Siden den dag var der ikke mere øl i tøndens.

Gammelt troldesagn fra hedebo-egnen.

HISTORISK AKTUEL

Første verdenskrig

Det er i år 100 år siden at første verdenskrig startede.

Krig brød ud i 1. august 1914 og sluttede 11. november 1918.

Det var førstegang i verdenshistorien der var en så omfattende krig.

Krigen blev udløst af mordet i Sarajevo den 28. juni 1914 på den Østrig-Ungarske tronfølger, ærkehertug Franz Ferdinand, som blev myrdet af den serbiske nationalist Gavrilo Princip. Dette mord udløste krig mellem i første omgang Østrig-Ungarn og Serbien og efterfølgende en række krigserklæringer forårsaget af den indgroede mistillid, de indviklede europæiske alliancesystemer havde opbygget til hinanden. Dermed udløstes de store spændinger Europa på denne tid var præget af, og af mange blev krigen derfor set som en lettelse, der kunne tage trykket af stormagternes provokationer over for hinanden. Man forventede i alle lande, at krigen ville være overstået i løbet af blot et par måneder.

Men det gik jo helt anderledes:

Hvilke parter var direkte involveret i krigshandlingerne:

På den ene side var

Østrig Ungarn

Frankrig

Det Britiske Imperium

Italien og U.S.A

På den anden side

Det russiske Kejserrige

Det tyske Kejserrige

Det Osmanniske Rige

Bulgarien.

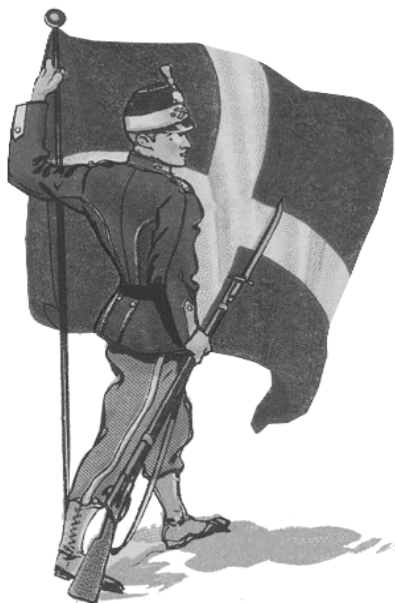
De stridende kejsere

Periodevis var flere andre lande på en eller anden måde involveret.

Konsekvenserne af 1. verdenskrig var enorme for det europæiske kontinent. Østrig-Ungarn og det Osmanniske Rige forsvandt og blev erstattet af en mængde mindre østeuropæiske stater. Det slagte Tyskland blev omdannet fra monarki til republik og mistede områderne Alsace og Lorraine til Frankrig. Oktoberrevolutionen i Rusland skabte den første kommunistiske stat i verden, Sovjetunionen. Af mange europæiske historikere betegnes 1. verdenskrig som "urkatastrofen", fordi man med fredsslutningen ikke formåede at bilægge de iboende stridigheder mellem landene, der havde været årsagen til krigen, og hvis fjernelse var nødvendig for at skabe et stabilt og fredeligt Europa efter krigen, men at krigen og fredsslutningen i stedet blev en slags forløber for en endnu større katastrofe, 2. verdenskrig.

HISTORISK AKTUEL

I Europa blev omkring 15 millioner mennesker dræbt. Danmark var ikke med i krigen, men faren for, at Tyskland eller England ville besætte Danmark, lå hele tiden i luften.

Politikerne besluttede at indkalde ca. 60.000 soldater, da krigen startede. De 50.000 skulle forsvare København. Københavns Befæstning ved Vestvolden og Nordfronten blev gjort klar til kamp. Snart viste tyskerne, at de havde udviklet en kanon, der skød længere end der var fra Vestvolden til Københavns centrum. Så besluttede politikerne at grave skyttegrave og udlægge pigtråd hele vejen mellem Køge Bugt og Roskilde Fjord. Dette forsvarsværk kom til at hedde Tunestillingen. Der var derfor behov for indkvartering af soldaterne.

Barfredshøjlejren blev så opført i vinteren 1916-17 på Barfredshøjs jorder.

Selvom vi var i en meget truende situation, bevarede vi dog vores neutralitet, bl.a fordi vi for at undgå at blive invaderet af tyskerne, hjalp dem i mindre omfang ved at eksportere kødkonserves til dem.

Da krigen var afsluttet husede lejren i et kortere tidsrum nogle engelske soldater og officerer.

Nedrivningen af Barfredshøjlejren foregik i 1919 og 1920. Mange af de nedrevne materialer, kom flere af Torslundeborgerne til gode, da de i stor udstrækning, fik materialer til udbedring af deres boliger stort set uden en krone.

Ib Woidemann

DET SKER I NOVEMBER

A

2. november Leg og spil fra gamle dage

Tur i Tranegilde mose

DET SKER I NOVEMBER

10. november Mortensaftensarrangement i Selskabslokalerne hos Ole Kok Baldersbækvej 2, 2635 Ishøj

Traditionen tro afholder lokalhistorisk forening Mortens aften. Igen i år er det Ole Kok der står for tilberedningen af ænderne m.m. hvilket han har gjort de seneste år, hvor vi må sige, at de har været ganske velsmagende.

Pris: 175,00 kr. pr. deltager

Efter maden vil der være lidt underholdning og evt. plads til en lille svingom.

Tilmelding kan ske til Preben Kok på telefon nr.: 40 68 26 81 / mail: preben@ishoejlokalhistorisk
Eller på foreningens hjemmeside www.ishoejlokalhistorisk.dk

Tilmelding senest 3. november

---

29. og 30 november. Julestue på Bredekærgård

Lørdag starter julestuen som sædvanligt kl. 12. Der vil som tidligere år blive budt velkommen med gjalden fra Torslundes gamle byhorn.

Om søndagen startes op kl. 10. Der vil være boder med salg af mange forskellige juleting m.m.

Foreningen holder som tidligere traktørstedet åbent. Her kan købes juleretter som gløgg, æbleskiver, risalamande og selvfølgelig kaffe, te samt grillpølser, fadøl m.m.

Vi glæder os til at se jer alle sammen til julestue på Bredekærgård

DET SKER I DECEMBER

28. december Juletræsfest i Ishøj Skolehal

Igen i år kommer vores julemand med sin kone og hele sin familie samt deres store orkester til den årlige juletræsfest, som vi afholder for børn og voksne. Alt, hvad der hører sig til af nisser, musik, sanglege og fællessang er her, der mangler ikke noget.

Til børnene vil der være lækre godteposer og sodavand og til de voksne kaffe og kringler.

Der vil være mulighed for at købe ekstra drikkevarer.

Billetterne vil i år koste 40 kr. både for børn og voksne og de kan købes fra den 27. november til den 21. december 2014 følgende steder:

I kulturcafeen:

Mandag den 16. dec. fra kl. 12 til 13.30 og tirsdag d. 17. fra kl. 17-19

Ved julearrangementerne på ”Bredekærgård”

<https://thorslundeishjokalhistorisk.nemtilmeld.dk/1/>

Hos Frisør Trunte Bottelet, Ishøj Bygade 109, Ishøj Landsby
Tlf: 43 71 80 80 – Åbent fra 9.00 til 18.00 mandag-fredag, lørdag lukket

På Ishøj Turistkontor I Ishøj Bycenter

OBS: Der kan ikke købes billetter ved indgangen

DET SKER I JANUAR

13. januar 2015 Gule ærter i centersalen

Tilmelding kan ske til Preben Kok
telefon nr.: 40 68 26 81 / mail: [preben@ishoejlokalhistorisk](mailto:preben@ishoejlokalhistorisk.dk)
eller på foreningens hjemmeside www.ishoejlokalhistorisk.dk

senest den 6. december

Prisen er i år 150 kr. pr. kuvert.

Der vil efter tilmelding blive
fremsendt et girokort

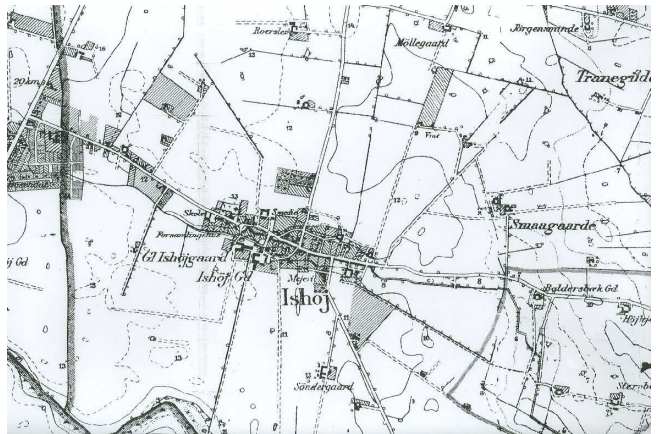

DER VAR ENGANG

EN LILLE BY

Der var engang en lille by. Ja, faktisk var den så lille, at det egentlig ikke var en by, men nærmest en lille landsby. Den bestod kun af nogle få huse og bøndergårde, ja, og så en lille kirke.

Den lille by havde ligget der i så mange hundrede år, at ingen vidste hvor gammel den var. Den var omgivet af marker og enge, og hvert år blev markerne dyrket med korn og grøntsager, og heste og køer græssede sommeren igennem. Storstenen kom hvert forår til sin rede og fik unger, og svalerne sværmede gennem luften for at fange myg.

Ikke så langt derfra lå en anden lille by omtrent på samme størrelse. Menneskene i de to byer kendte knap nok hinanden, de levede hver for sig, slægt efter slægt, som de havde gjort det i århundrede.

Men pludselig skete der noget, som aldrig var hændt tidligere. Der stod i landets aviser, at der snart ville komme en jernbane til at køre fra hovedstaden, forbi den lille by og måske endda videre til en helt anden stor by.

I Begyndelsen tog indbyggerne i den lille by sig ikke meget af det, de havde jo klaret sig i så mange hundrede år uden jernbane. Men så en dag kom der et par store biler med nogle fine herrer, som havde slips på og rigtig jakkesæt - påklædning, som man kun brugte i den lille by, når man gik til fest eller i kirke.

De fine herrer fra hovedstaden talte med den lille bys råd, og fortalte dem, at de gerne ville købe al den jord der var i den lille by, og at de ville betale så mange penge for jorden, at alle der boede der ville blive meget rige.

Så fandt indbyggerne i den lille by ud af, at der ikke var nogen grund til at gå og arbejde i marken, passe køer og heste osv., når man kunne blive meget rig ved at sælge sin jord - det gjorde de så, og snart skete der mærkelige ting i den lille by.

DER VAR ENGANG

Snart kom der store gravemaskiner, som gravede kloakledninger ned og huller til byggegrunde, hvorpå der skulle bygges store boligkarreer til mange, mange mennesker. Man sagde, at det var usundt at bo inde i hovedstaden, og at det ville være bedre for menneskene at flytte

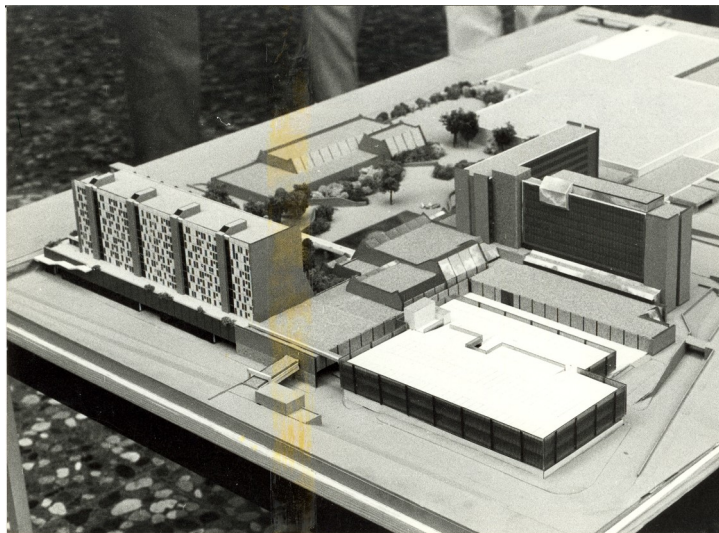
byerne ud på landet i den friske luft.

Nu begyndte den lille by at vokse. Den voksede og voksede og mange mennesker fra hovedstaden flyttede ud i den lille by på landet, som snart slet ikke var så lille. Den blev så stor at ingen rigtig vidste hvor kir-

ken lå, og så fik den en rigtig borgmester, som man har i alle store byer. De to små byer havde hver sit navn, og det var også kommunens navn. Men nu da den ene lille by var blevet meget større end den anden, så mente de kloge **mænd** i kommunalbestyrelsen, at det var mere praktisk med kun eet navn.

Nu var byen så stor, at man virkelig regnede den for en by. Det var slet ikke en lille landsby længere. Der blev bygget mange boligkarreer, og hundredevis af mennesker flyttede ud i den friske luft og sunde omgivelser.

DER VAR ENGANG

De så helt anderledes ud, gik anderledes klædt og talte et mærkeligt sprog, som de kun selv forstod. Så begyndte man at bygge husene tættere og tættere sammen, og man sagde, at man skulle komme hinanden ved, og det ville være mere hyggeligt på den måde. Byen fik også et rigtigt supermarked, hvor man kunne købe alt fra synåle, madvarer, legetøj, møbler og blomster.

Så kom endelig den store dag da jernbanen begyndte at køre. Byen var vokset så stor, at den fik sin egen jernbanestation, som også fik byens navn.

Det blev en festdag uden lige. Der blev pyntet med flag og vimpler, og i det første tog kom selveste landets regentpar for at ønske byens beboere til lykke med den nye jernbane. Dronningen var i en meget stor kjole og havde endda en rigtig damehat på - noget man sjældent så at almindelige mennesker brugte. Det var kun i gamle dage.

Midt under festen kom en rigtig helikopter og landede foran jernbanestationen, for det var jo en stor begivenhed. Der var

kommet karruseller og luftgynger i dagens anledning, og der lød larmende musik fra store højttalere, og den dag viste det sig at menneskene

kunne gå på benene. Da dagen sluttede og det blev mørkt, blev der afbrændt et stort fyrværkeri, som borgmesteren sagde, skulle være landets største fyrværkeri - og det blev det. Så klappede alle i hænderne og gik glade hjem og i seng.

DER VAR ENGANG

Kort efter kom nye gravemaskiner og gravede et nyt stort hul, der hvor helikopteren var landet, for nu skulle den lille by, som nu følte sig stor nok, have et rigtigt rådhus.

Lastbiler kørte dagen igennem med store cementflager, og kraner stillede dem på højkant, og på få uger var bygningen rejst. Så skulle der være rejsegilde. Borgmesteren skulle holde tale. En mor sagde til sin lille dreng, at nu skulle de til rejsegilde. Drengen troede, at de nu skulle rejse til en meget stor fest et eller andet sted, men moderen forklarede ham, at når et hus var bygget så højt, som det skulle være, holdt man rejsegilde med flagkrans og råbte hurra.

Så kom moderen, med sin lille dreng, som så mange andre til rejsegilde. Borgmesteren var meget stolt over det store smukke rådhus, som snart skulle tages i brug.

Alle tav stille mens borgmesteren talte, men pludselig råbte den lille dreng: "Mor, det ligner da ikke et rådhus. Er det ikke et atomkraftværk, der bliver holdt rejsegilde over?" Moderen tyssede på drengen og sagde: "Nej min dreng. Det er ikke et rådhus - det er heller ikke et atomkraftværk, men det er en administrationsbygning".

Peter Kay

DET GIK DU GLIP AF

3. august Jazz på Bredekærgård Six Foot Stompers

Vejrudsigterne var ikke særlig gode, men vejrprofeterne tog heldigvis fejl.

Der kom ikke endråbe vand ovenfra. Solen skinnede og det meget varmt, men der kom heldigvis en lille smule vind så man ikke følte at man skulle brænde helt af.

Ca 300 gæster havde fundet vej til Bredekærgård og de kunne nyde en mere afdæmpet gang jazz end forrige gang.

Ib Woide mann

Køen til øllet var kun i en kort overgang rigtig lang.
Kurt overvejer på kort afstand

DET GIK DU GLIP AF

Søndag den 10. august 2014

Foreningens årlige skovtur

Da de 3 busser var samlet på parkeringspladsen på Ishøj Stationsvej begyndte skovturen.

På ruten ud kørte vi over Karlslunde, Solrød, Køge, forbi grevindeskoven, Rønnede kro, Susåen, og satte kursen mod Stege og Nyord.

Ved ankomsten til Nyord blev vi losset af busserne og fik et par timer til at se på byen. Der blev handlet i

de forskellige forretninger (boder). Mange besøgte sennepsforretningen, hvor man kunne smage på varen.

Der var nogen der fik fremstillet deres egen sennep.

Der kom rigtig gang i forretningen.

De fleste var forbi den nedlagte købmandsforretning.

Andre så på den udefra set særprægede kirke, der rent faktisk ikke var så gammel. Den var opført i 1846.

For den der aldrig tidligere har været i Nyord var det en stor oplevelse.

Herefter steg vi på busserne, der kørte os hen til den næste oplevelse.

Vi satte derfor kursen mod Stege og mod næste mål, der var samlermuseet Thorsvang.

DET GIK DU GLIP AF

Ved ankomsten i Thorsvang blev vi mødt af de frivillige guider på museet. Her var der sandelig noget at se på. Der var noget for enhver smag. Forskellige indrettede gamle forretninger og skolestuer. Der var en masse fotografiapparater forskellige gamle køkkenredskaber og metal reklameskilte .

Vi skulle så have den årlige frokost. Det viste sig at der ikke var plads til alle i den store sal. Det blev således at ”når de alle var derinde sad de halve udenfor.” Kaffen blev indtaget det samme sted . Vi stød igen på busserne og begyndte at vende væsen

hjemad. På hjemvejen var der dog lige tid til en nødvendig drikkepause. Vejret var heldigvis med os på hele turen. Det var en rigtig god oplevelse.
Ib Woidemann

31. august kl. 13 Jazz på Bredekærgård

På den meste regnfulde søndag i hele 2014 blev den sidste gang jazz afholdt og det var som så mange før

Blå Mandag der stod for musikken.

Det startede meget godt om formiddagen der var skyer, men fra kl 1100 kom der kraftig regn og vi valgte at flytte over i laden, det gik også godt men vi var godt våde, men vi kom da på plads. Der kom da også en del gæster jeg vil tro godt 100 de gæster der havde fundet vejr til laden havde en rigtigt hyggelig eftermiddag der var god stemning i laden.

Men det blev en dyr eftermiddag for vores lille forening med den dårligste omsætning den tid jeg har været med 10 500,00 kr. det er også den dårligst omsætning på sidste dag helt tilbage i 1998 da det startede med jazz på gårderen. Så må vi glæde os over de andre gode dage i sol på gårdspladsen også vendte på 2015

kristian

DET GIK DU GLIP AF

Lørdag den 13. september

afholdt vi sammen med Kroppedal og Ishøj kommune (Golden Days. et foredrags og Cafe' arrangement på Bredekærgård.

Titlen var "Krig No. 1

Foredragsholdere var Pensioneret Brigadegeneral Michael Clemmensen og magister Svend Poulsen-Hansen, søn af den tidligere ejer af Barfredshøj.

Mellem foredragende blev der underholdt af Københavns Wienertrio. (der dog kun bestod af 2 mand.)

Clemmensen gennemgik de uoverensstemmelser, og de interesser de forskellige land havde. Dette medførte at meningsforskellene kulminerede og krign startede.

Det var et meget interessant foredrag, men strategierne var ikke nemme at forstå. Svend Poulsen fortalte om Barfredshøjlejren og hvilken betydning lejren fik for hans bedstefar og egnen som helhed. Som sædvanlig var hans fremstilling meget populær hos tilhørerne.

Den 28. september afholdtes en søndag i snapsens tegn Snaps og sild i historisk perspektiv

Søndag den 28. september var 50 medlemmer mødt op på Bredekærgård, hvor Thorslunde-Ishøj Lokalhistorisk Forening i samarbejde med snaps og urter afholdt det arrangement vi havde kaldt snaps og sild i historisk perspektiv. Efter formandens velkomst på gårdspladsen tog Jan Kristiansen fra snaps og urter over og gav en kort indledning til snapsens- og krydderbitterens historie og der var også en smagsprøve på en Christian den IV mavebitter. Således godt rustet var det tid til en gåtur gennem Tranegilde Landsby og ned til Store Vejleå og Tranegilde mose for at finde urter, der var velegnet som grundlag for en god kryddersnaps. På grund af årstiden var der ikke så mange urter at finde, men Jan havde medbragt et udvalg som var fundet på Ishøj Strand dagen forinden og så var der smagsprøver.

DET GIK DU GLIP AF

Efter ca. 1 time var man tilbage på Bredekærgård og her var dækket op med en buffet bestående af flere slags sild bl.a. den historiske bidesild, som ikke er brugt så meget mere. Der udover var der forskellige slags pølse, skinke, pate og ost. Så der var nok at gå ombord i og tur deltagerne havde nok også fået en god og sund appetit af gåturen.

Til maden var der flere smagsprøver på kryddersnaps tilpasset de forskellige ting på frokost buffeten. Mens folk fik stillet sulten fortalte Jan Kristiansen mere om de kryddersnaps der stod på bordene og om historien bag kryddersnaps fremstillingen og helt frem til nutiden.

Ind imellem blev der vist nogle sjove historiske reklamefilm fra de gamle Spritfabrikker. Jan er ekspert på kryddersnaps så der blev givet nogle gode råd både til de deltagere der havde erfaring med fremstilling af kryddersnaps og dem der var nybegyndere. Da Jan samtidig er en rigtig god fortæller fik de deltagere der bare deltog for hyggens skyld eller gerne ville smage en god snaps også en god oplevelse denne søndag eftermiddag på Bredekærgård.

Tak til Kristian der stod for den dejlige frokost buffet.

Preben Kok

LOKALHISTORIE

Byens købmænd og telefoncentraler

Lars Hansen og Viggo Friis har set nærmere på byens købmænd og telefoncentraler - Her er et par eksempler fra Torslunde: Se flere billeder på arkivet og i næste nummer.

Torslundevej 103: Det var i 1906 at Peder Jensen åbnede sin købmandsbutik på Torslundevej 103B. Sønnen Hans Jensen fulgte i faderens fodspor og åbnede sin egen butik på Torslundevej 103, altså lige ved siden af. Herefter koncentrerede Peder Jensen sig om den spirende telefontrafik, der blev nemlig indrettet en telefoncentral i det gamle købmandslokale.

Købmand Einar Rasø, Torslundevej 135:

Carl August Petersen og hans kone havde oprindeligt haft købmandsforretning på Torslundevej 28, men i 1896 flyttede de den til Torslundevej 135. Der drev de butikken indtil 1914, hvor Martin Møllerup overtog den for de næste fire år.

Men det var det unge par købmand Einar Rasø og hans kone, som fra 1918 skulle komme til at indehave butikken i flest år. Skønt fru Rasø var plaget af sygdom, stod hun bag disken i over 60 år, pålidelig som Karlsvognen, som Alf Hernø udtrykte det i sin nekrolog over enkefru Rasø i 1980.

Købmandsbutikken var lukket et år i forvejen, i 1979 (samtidigt som Brugsforeningen åbnede sin forretning på hjørnet af Tåstrup-Køgevej og Torslundevej). Forneden ses Martin Møllerup

KIG IND

Ishøj Stories

Pop-up udstillingen i Ishøj Bycenter, fortæller historien om det moderne Ishøj. En historie om forstaden på godt og ondt. Om dem som planlagde, udtænkte og byggede forstaden. Om store velfærdsutopier og den kommunale hverdag. Udstillingen handler også om dem, der bor i Ishøj i dag, og deres tanker om fremtiden. I perioden 3. oktober til 31. december 2014 har særudstillingen i Ishøj Bycenter åbent i et lokale, der tidligere husede en bank. Ishøj Stories fortæller om den moderne velfærds- og forstadshistorie med udgangspunkt i Ishøj. Det er historien om landbosamfundet, der på blot 10 år, fra 1965 til 1975, med omfattende byggerier og en eksplosiv befolkningsvækst blev til en forstad. Den centrale beliggenhed i Centret er valgt, fordi udstillingen er et forsøg på at skabe en utraditionel museumsoplevelse.

Baggrund

Ishøj Stories er et samarbejdsprojekt mellem Kroppedal Museum og Arbejdermuseet, der i perioden 3. oktober 2014 til 31. marts 2015 åbner særudstillingen Forstaden – elsket og udskældt. Begge udstillinger åbner fredag d. 3. oktober. Projektet er støttet af Realdania, Kulturstyrelsen, Bikubenfonden og Ishøj Kommune.

Praktiske infomationer

Udstillingen vises i:

Ishøj Bycenter

Ishøj Vestergade 8

Åbningstider

Hver dag fra kl. 11-19

Lørdag fra kl. 11-16

1. søndag i måneden fra kl. 11-16

Frem til 31. december 2014

Gratis entré.

DEN LEVENDE FORENING

Frivillige blev hyldet

Ishøj Kommune holdt den 22. Maj 2014 sin 19. årlige pokalfest, der hylkede det frivillige foreningsarbejde gennem 2013.

Modtageren af årets initiativpris blev den tidligere kommunaldirektør Ole Olsen for hans gennem de seneste knap tre år som tovholder for en gruppe på 25 personer, der har digitaliseret samtlige bevarede TV- videobånd fra Ishøj Lokal Tv og TV-Ishøj gennem tiden. En stor del af de mange historiske klip er nu offentligt tilgængelige på TV Ishøjs YouTube kanal. <http://m.youtube.com/user/videoarkivishoj>

- Tusind tak for prisen. Det er en meget flot pris, men jeg har altså kun været tovholder på projektet. De virkelige prisvindere er de 25 meget engagerede medarbejdere, der har stået for alt det praktiske med at overføre båndene, sagde Ole Olsen i sin takketale.

Borgmester Ole Bjørstorp foreviget sammen med fra venstre modtageren af foreningslederprisen Carl Bjerre Nielsen, modtager af idrætslederprisen Pia Andersen, vinder af initiativprisen Ole Olsen, Sengül Deniz og modtager af ungdomslederprisen Benny Naamansen.

Foto: Hans-Jørgen Johansen, Sjællandske

Lidt skolehistorie

Fortsat fra august bladet

Det er jo en lang række udførlige bestemmelser, men fra tiden efter 1683 skulle der ansættes faste degne i hvert pastorat eller sogn, og det indskræpedes påny, at de skulle være studenter.

Det blev rimeligvis også tilfældet overalt, selv om man ikke altid kan påvise fra hvilken skole, de er udgået, eller når de privat er indskrevne ved Universitetet. Det er også ret almindeligt i gammel tid, at degnenes danske navne som blev brugt i sognene, er skrevet som et latinsk navn i Universitetets matrikel. Endelig kan det også nævnes, at degnen i Ishøj 1680 blot nævnes som Peder Degn, og det kan derfor **være svært** at finde frem til hans døbenavn, for han har ganske givet ikke heddet Degn.

Men der var også undtagelser fra bestemmelsen om at degnene skulle være studenter, En og anden blev ved kongelig bevilling forsynet med dispensation fra reglen og kaldet til degn.

Ved et kongeligt brev af 19. oktober 1736 skulle skoleholdere, der havde tjent 3-4 år ved kongelige Rytterskoler komme i særlig betragtning og beskikkes til ledige degnekald, Biskopperne holdt i almindelighed strengt på, at ingen fik degnekald, forinden de i 3-4 år havde været skoleholdere. Denne bestemmelse har sikkert spillet en betydelig rolle i Ishøj og de øvrige sogne i nærheden af Rytterskolerne i Brøndbyerne, Hvissinge, Herstedøster og -vester og de øvrige Rytterskoler i det københavnske rytterdistrikt.

Biskop Hersleb, der ellers holdt sig meget nøje til de foreskrevne bestemmelser, afstod imidlertid selv i

1740 fra disse, da han efter dispensation beskikkede sin tjener, Peder Justesen, der giftede sig med biskoppens husholderske, til et degnekald i

Christian d. 6.

Højby, så det var ikke underligt, at det lykkedes en kaldsberettiget kirke ejer at få besat et degneembede med en mand, der ikke besad de bestemte kvalifikationer til embedet.

Ofte var det slet ikke muligt for skoleholdere, skønt de var teologiske kandidater eller studenter, at opnå et degne-kald, men de måtte finde sig i at blive siddende, og i enkelte tilfælde forblive hele deres levetid i et usselt skolehus af bindingsværk på 5-6 fag med en løn af 10 til 24 rigsdaler, 10-12 tønder **sæd, brændsel**, foder og græs til en ko.

Efter kirkeritualet af 25. juli 1685 måtte degnene aflægge en ed for biskoppen, inden de tiltrådte embedet, sådan som det også skete i Ishøj.

Biskop Peder Hersleb

Denne særlige degned havde følgende ordlyd:

Jeg, N N, kaldet til at være degn i Ishøj (Torslunde) sogn **sværger**:

1) At jeg vil med al gudelig flid lære ungdommen Dr. Morten Luthers Lille Catechismus udi sine ord og forklaringer. Ligesom det mig befaleet vorder, og Hans Kongelige Majestæts lov mig tilholder.

2) At jeg så vil vare på mit embede, inden og uden kirken udi en

sand Gudfrygtighed med bøn og påkaldelse, og således mit liv og levned fremdrage, at ingen, næst Guds hjælp, skal tage forargelse af mig eller have årsag til at tale ilde om denne orden for min skyld.

3) At jeg vil findes min sognepræst, provst og biskop, som min gejstlige øvrighed, hørlig og lydlig i alt det, som Christeligt og ret er.

Så sandt hjælpe mig Gud og hans hellige ord. Amen.

(Danske Samlinger 1, **række IV** side 144)

Degnens arbejde var nok i almindelighed mere besværligt og omfattende, end man i almindelighed tror. Men det var dog væsentligt lettere de steder, hvor der kun var en kirke og en landsby i modsætning til de steder, hvor der var to kirker og flere landsbyer.

Fortsættes i næste blad

BESTYRELSEN

Formand:	Steen Skovhus	30 56 43 64
Næstformand		
og redaktør:	Ib Woidemann	43 73 99 18
Kasserer:	Birgit Hansen	28 51 31 39
Sekretær. m.m.:	Preben Kok	40 68 26 81
Webmaster:	Lars Andersen	23 72 21 45
Best. medlem:	Trine Svendsen Andræ	29 70 60 03
Best. medlem:	Torben Eg	31 39 08 46
Best. medlem:	Kristian Pedersen	43 73 73 29
Best. medlem:	Peter Kay	40 30 35 38
Suppleant:	Jørgen Arnull	43 62 09 45
Suppleant:	Ole Olsen	29 45 08 11
Suppleant:	Arne Sørensen	40 92 84 38

LOKALHISTORISK ARKIV

Arkivet er åbent hver tirsdag fra kl. 14.00 til kl. 19.00.
Ferielukket i juli og mellem jul og nytår

Arkivet kan også kontaktes på telefon 43 54 64 75.
Spørg efter Troels Øhlenschläger eller Lars Hansen.

E-mail:

Lars.hansen@kroppedal.dk

Hjemmeside: ishoejlokalhistorisk.dk

Sæt dit præg på bladet,
skriv eller ring til redaktøren
med gode ideer / tips.

Næste nr.:
Februar 2015

Ansvarshavende:	Formand Steen Skovhus
Redaktør:	Ib Woidemann
Oplag:	900 stk.
Tryk:	ESIT ApS. Hammerholmen 39 2650 Hvidovre ISSN 0902-6592
Antal medlemmer:	1.313 personer / 870 husstande
Kontingent 2014:	100 kr. for ægtepar 75 kr. for enlige

Husk foreningens arrangementer i 2014-15
Kommende arrangementer
bliver publiceret på
foreningens hjemmeside og i de lokale medier.

Lokalhistorisk udstilling 3. oktober til 31. december

2. november Leg og spil fra gamle dage

10. november Mortensaftensarrangement.

29. og 30 november julestue på Bredekærgård.

28. december Juletræsfest. Ishøj Skolehal.

13. januar Gule ærter i centersalen

1. februar 2015 Byttemarked med tøj og legetøj

15. februar 2015 Fastelavn

Sidstnævnte 2 arrangementer er på Bredekærgård